Projektet: ”Toftavatn – Natur, oplevelser og trivsel”

Nes Kommuna,
Toftavegur 3
FO-650 Toftir
Færøerne

Kontakt:
Tlf. +298 44 75 86
Fax +298 44 83 13
E-mail: nes@nes.fo

Projektleder/ kontaktperson: Símun Johannesen, borgmester.

Generelt om Nes kommune
Nes kommune ligger på Eysturoy, den næststørste af de 18 færøske øer. Kommunens areal er 13,9 km2 og indbyggertallet er 1242. Kommunen består af tre bygder, Saltnes (indb.138), Toftir (indb. 875) og Nes (indb. 229), som alle ligger på den østlige arm af Skálafjorden, øernes længste fjord.

Se mere om Nes kommune på: www.nes.fo

En relativt stor af kommunens areal er landbrugsjord og bliver i stor grad brugt til fåreavl efter det traditionelle færøske mønster, hvor fårene går ude i udmarken hele året og kun bliver hentet ind til klipning om sommeren og til slagtning om efteråret. En stor del af udmarken er, om end uopdyrket, derfor i dag påvirket af fårenes tilstedeværelse i og med at plantelivet og jordbunden er påvirket af fårenes græssen. Dette gælder også området ved Tofta-vatn, der er udvalgt af kommunen som fokusområde for dette projekt frem til 2010.

Se panorama-billeder af området på: www.nes.fo

Toftavatn-området
Størstedelen af ferskvandssøen Toftavatn ligger indenfor Nes kommunes grænser. En lille del af søens nordlige strand samt 2/3 af udløbet mod havet grænser op mod nabokommunen Runavíkar kommune.

Søen dækker et areal på ca. 0,5 km2 og er 22 m dyb på det dybeste sted. I den nordlige ende er søen delt af en menneskeskabt *rullestensbarriere*, som er blevet anlagt i første del af sidste århundrede i forbindelse med transport af tørv fra området ved søen og til Toftir. Op til 1960’erne var tørv stadig en vigtig del at opvarmningen i de færøske hjem.

Søen bliver brugt som en reserve til drikkevand om sommeren. Nes kommune pumper ca. 150.000 tons til deres renseanlæg ved Agnið i sommermånederne, mens Runavíkar kommuna bruger ca. 600.000 tons årligt.

Oplandet til søen dækker ca. 0,3 km2 og er den største del uopdyrket. Omkring 440 får græsser i området året rundt og til dels har man også haft kvæg græssende de seneste år. En grusvej fører fra

hovedvejen og ned til den sydlige ende af søen, hvor er et beboelseshus samt en beboer. Ellers er der ingen bebyggelse i området bortset fra nogle mindre huse, som har forbindelse med fåreavlen.

Toftavatn-området ligger i det største og bedst udviklede lynghede-område på øerne, som dækker en stor del af Syd-Eysturoy. Lynghede dækker 26 km2 eller ca. 2 % af arealet på Færøerne. Dyre- og plantelivet i og omkring søen er varieret. Kortlægning af området har påvist 9 forskellige sjældne planter samt flere sjældne fuglearter, bl.a. Grågås (*Anser anser*) og Lom (*Gavia stellata*).

Projektet
I forbindelse med planer om udstykning af grunde til bebyggelse i nærheden af søen (ved Høganes) og planer om anlæggelse af en trafikvej i søens nordlige ende har Nes kommune sat et projekt i gang med henblik på at bevare Toftavatn-områdets status som en naturperle i kommunen samt at give offentligheden adgang til området under kontrollerede forhold. Projektet kører foreløbig frem til 2010.

Nes kommune arbejder sammen med Lokal Agenda 21 kontoret på øerne (Agenda 21 Stovan)og Naturdirektoratet (Náttúrugripasavnið) om projektet. Agenda 21 Stovan virker som koordinator og rådgiver i forhold projektet, mens Náttúrugripasavnið stiller faglig sin ekspertise til rådighed i forhold til viden om områdets natur og arter.

Formål
Projektets overordnede formål er at skabe tiltag for at værne om og bevare Toftavatn-områdets naturlige, historiske og biologiske mangfoldighed.

Det overordnede mål opnås gennem at opfylde nedenstående delmål.

- At skabe kontrollerede rammer for folks færden i området.
- At skabe oplysning for besøgende og i offentligheden om områdets særlige naturlige karakteristika, biologiske mangfoldighed og kulturhistorie.
- At skabe et oplevelsessted for besøgende.
- At involvere borgere i kommunen i projektets gennemførelse, med særlig fokus på skolebørn og unge.

Konkrete projekter

- Anlæggelse af et sti-system at føre besøgende rundt i området.
- Kortlægning og skiltning om områdets natur, historie og biologi.
- Udarbejdelse af info-materiale om naturperlen Toftavatn-området.
- Samarbejde med Runavíkar kommune omkring forvaltning af området omkring udløbet fra søen.
- Inddragelse af lokale foreninger og ildsjæle i projektforløbet frem til 2010.

Projektet er p.t. i sin startfase og nærmere oplysninger om projektet, bl.a. kortmateriale, tidsplan og overvejelser om målbarhed, følger i nærmeste fremtid.